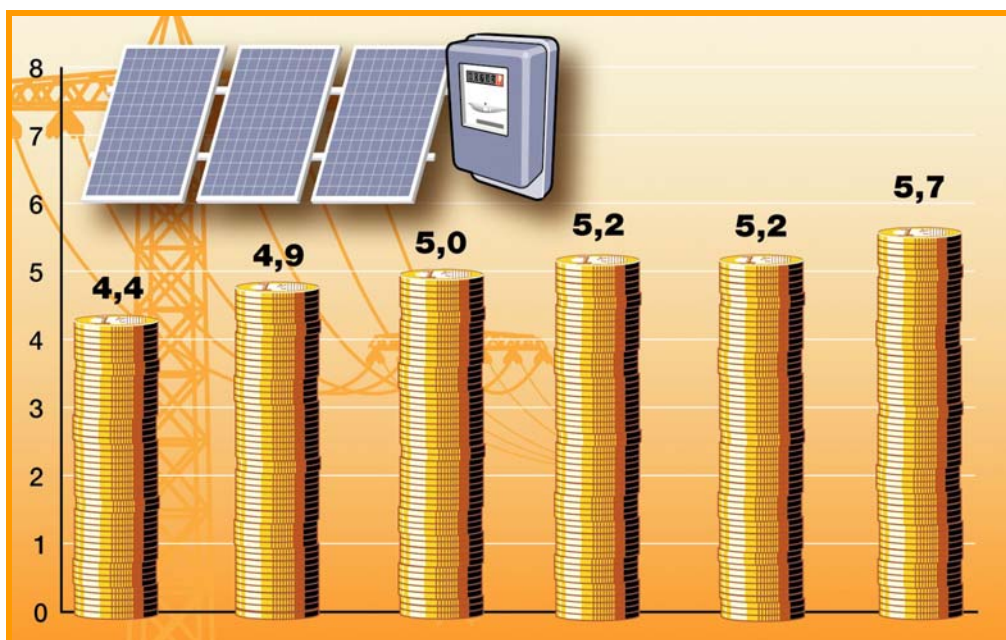

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΩΝ ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΪΚΩΝ

Αλήθειες και ψέματα για το ειδικό Τέλος ΑΠΕ

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2011

ΣΥΝΟΨΗ

Η ονομασία του “Τέλους ΑΠΕ” υπονοεί πως πρόκειται για μια δαπάνη, την οποία υφίσταται ο κάθε καταναλωτής ηλεκτρικής ενέργειας, ώστε να ενισχυθούν οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας (ΑΠΕ). Ωστόσο, το σημερινό σύστημα υπολογισμού του Τέλους ΑΠΕ είναι στρεβλό και άδικο για τους καταναλωτές. Αποκρύβει τα πραγματικά κόστη της ηλεκτροπαραγωγής, ευνοεί τις συμβατικές ρυπογόνες μονάδες, αποφέρει κέρδη στους προμηθευτές σε βάρος των καταναλωτών, και συκοφαντεί, εν τέλει, χωρίς λόγο τις ΑΠΕ και ειδικότερα τα φωτοβολταϊκά.

Το ειδικό Τέλος ΑΠΕ πληρώνεται από τους καταναλωτές ηλεκτρικής ενέργειας επιπλέον των λοιπών χρεώσεων, ώστε να ισοσκελίσει τα έσοδα και τις δαπάνες του Ειδικού Λογαριασμού ΑΠΕ που τηρεί ο Διαχειριστής του Συστήματος Ηλεκτρικής Ενέργειας.

Τρεις είναι οι βασικοί παράγοντες που επηρεάζουν το Τέλος ΑΠΕ, όπως υπολογίζεται σήμερα:

1. Το μείγμα τεχνολογιών ΑΠΕ στο συνολικό ενεργειακό ισοζύγιο
2. Τα τιμολόγια ΑΠΕ (ταρίφες) που καθορίζει το ΥΠΕΚΑ για κάθε τεχνολογία ΑΠΕ, και
3. Η Οριακή Τιμή Συστήματος (ΟΤΣ) στο διασυνδεδεμένο σύστημα και το κόστος καυσίμου στα μη διασυνδεδεμένα νησιά (όσο μεγαλύτερη η ΟΤΣ και το κόστος καυσίμου, τόσο μικρότερο το Τέλος ΑΠΕ).

Ο τρόπος αυτός υπολογισμού, δημιουργεί μια σειρά από προβλήματα και στρεβλώσεις. Με τον τρόπο που γίνεται σήμερα ο υπολογισμός του Τέλους ΑΠΕ, στην ουσία ευνοούνται οι προμηθευτές ενέργειας (πρωτίστως δηλαδή η ΔΕΗ) και επιβαρύνεται αναίτια ο καταναλωτής. Συγκεκριμένα:

1. Η ΟΤΣ δεν υπολογίζεται σωστά, γιατί δεν περιλαμβάνει το κόστος πρόσβασης στο λιγνίτη και το κόστος της χρήσης των υδάτων από τη ΔΕΗ στα μεγάλα υδροηλεκτρικά. **Οι εθνικοί αυτοί πόροι καταναλώνονται δωρεάν από τη ΔΕΗ.**
2. Η ΟΤΣ δεν υπολογίζεται σωστά, γιατί δεν περιλαμβάνει το κόστος των ρύπων των θερμικών μονάδων που λειτουργούν με ορυκτά καύσιμα, ούτε και το κόστος των **Αποδεικτικών Διαθέσιμης Ισχύος (ΑΔΙ)**, με τα οποία επιδοτούνται άμεσα οι μονάδες αυτές.
3. Οι καταναλωτές πληρώνουν δυο φορές για τον ίδιο σκοπό, μόνο που ένα μέρος το καρπώνεται τελικά ο προμηθευτής, δηλαδή η ΔΕΗ, και όχι οι ΑΠΕ. Η είσοδος περισσότερων ΑΠΕ στο σύστημα, “αποβάλλει” τις ακριβές ρυπογόνες θερμικές μονάδες και ρίχνει την ΟΤΣ, δηλαδή το κόστος προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας από τη ΔΕΗ, η οποία, ωστόσο, εξακολουθεί να την πουλάει ακριβά στον τελικό καταναλωτή, παρότι την αγόρασε φθηνότερα.

Είναι σαφές ότι απαιτούνται δραστικές αλλαγές στον τρόπο με τον οποίο υπολογίζεται το τέλος ΑΠΕ, ώστε να αντιπροσωπεύει το πραγματικό ύψος των ενισχύσεων που αποδίδονται στις ΑΠΕ και όχι να συμπεριλαμβάνει άσχετες προς τις ΑΠΕ ενισχύσεις (ρυπογόνων μονάδων ή της κερδοφορίας των προμηθευτών). Μόνο έτσι θα καταστεί δυνατό να εκτιμηθεί το πραγματικό ύψος των ενισχύσεων που απαιτούνται για την προώθηση των ΑΠΕ, ώστε, και να επιτύχουμε τους εθνικούς στόχους και να πάψουν να συκοφαντούνται αδικώς οι ΑΠΕ και ειδικότερα τα φωτοβολταϊκά.

Η επίτευξη της πρώτης φάσης του στόχου για τις ΑΠΕ ως το 2014, συνεπάγεται, πέραν του περιβαλλοντικού οφέλους και της βελτίωσης ασφάλειας της ενεργειακής τροφοδοσίας, τη δημιουργία 12.450 θέσεων πλήρους απασχόλησης στις ΑΠΕ και, συνυπολογίζοντας και τις έμμεσες θέσεις εργασίας σε ευρύτερους τομείς της οικονομίας, συνολικά 26.235 θέσεων εργασίας, σε μια περίοδο πρωτοφανούς οικονομικής ύφεσης. Τη μερίδα του λέοντος στις νέες αυτές θέσεις εργασίας προσφέρουν σήμερα τα φωτοβολταϊκά, αφού στον κύκλο παραγωγής, εμπορίας, εγκατάστασης και συντήρησής τους δραστηριοποιείται ήδη πλήθος επιχειρήσεων. Υπολογίζεται ότι, για κάθε ευρώ που επενδύουμε στα φωτοβολταϊκά, η κοινωνία παίρνει πίσω τουλάχιστον 1,15 ευρώ (έχοντας οφέλη από αποφυγή δημιουργίας νέων συμβατικών υποδομών, από αποφυγή κόστους ρύπανσης, από δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, κ.λπ).

Αλήθειες και ψέματα για το ειδικό Τέλος ΑΠΕ

Τι είναι το Τέλος ΑΠΕ;

Το ειδικό Τέλος ΑΠΕ πληρώνεται από τους καταναλωτές ηλεκτρικής ενέργειας **επιπλέον των λοιπών χρεώσεων**, ώστε να ισοσκελίσει τα έσοδα και τις δαπάνες του Ειδικού Λογαριασμού ΑΠΕ που τηρεί ο Διαχειριστής του Συστήματος Ηλεκτρικής Ενέργειας (μέχρι σήμερα ο ΔΕΣΜΗΕ και μελλοντικά το διάδοχό του σχήμα, ο ΛΑΓΗΕ).

Χρεώσεις του Λογαριασμού ΑΠΕ είναι οι πληρωμές προς παραγωγούς ΑΠΕ και συμπαραγωγής (ΣΗΘΥΑ) για την απορρόφηση της ενέργειας που παράγουν, σύμφωνα με τιμολόγια που καθορίζονται από το ΥΠΕΚΑ.

Πιστώσεις του Λογαριασμού ΑΠΕ είναι:

1. Η αμοιβή της παραγωγής ΑΠΕ και ΣΗΘΥΑ στο διασυνδεδεμένο σύστημα με βάση τη λεγόμενη Οριακή Τιμή Συστήματος (ΟΤΣ) της Ημερήσιας Αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας, και
2. Η αμοιβή της παραγωγής ΑΠΕ στα Μη Διασυνδεδεμένα Νησιά με βάση το μέσο μεταβλητό κόστος των μονάδων της ΔΕΗ στα νησιά αυτά (το μεταβλητό κόστος περιλαμβάνει το κόστος καυσίμου και ορισμένα άλλα λειτουργικά κόστη πλην του παγίου κόστους προσωπικού).

Επειδή σήμερα η αγορά ΑΠΕ γίνεται σε τιμές υψηλότερες από την Οριακή Τιμή Συστήματος (που υποτίθεται ότι απεικονίζει το οριακό μεταβλητό κόστος παραγωγής), ο λογαριασμός ΑΠΕ είναι συνήθως ελλειμματικός, οπότε απαιτούνται πρόσθετα έσοδα και αυτά καλύπτονται από το Τέλος ΑΠΕ.

Ο παρακάτω πίνακας δείχνει την εξέλιξη της τιμής του ειδικού Τέλους ΑΠΕ.

Εξέλιξη της τιμής του ειδικού Τέλους ΑΠΕ			
	Υπουργική Απόφαση	Τιμή που εγκρίθηκε (€/MWh)	Περίοδος που εφαρμόστηκε
1	ΥΠΑΝ/Δ5/Φ1/11574/29.07.2002	0,27	Δεν εφαρμόστηκε
2	ΥΠΑΝ/Δ6/Φ1/12950/04.09.2002	0,45	10/2002 - 12/2002
3	ΥΠΑΝ/Δ5/Φ1/5630/07.04.2003	0,60	01/2003 - 10/2004
4	ΥΠΑΝ/Δ6/Φ1/18712/22.10.2004	0,80	11/2004 - 09/2006
5	ΥΠΑΝ/Δ6/Φ1/οικ.22473/10.10.2006	0,30	10/2006 - 05/2010
6	ΥΠΕΚΑ/Δ6/Φ1/οικ.11484/04.06.2010	0,30 για οικιακούς 5,57 για λοιπούς	06/2010 - 12/2010
7	ΥΠΕΚΑ Δ5-ΗΛ/Β/Φ.1.17/10745/οικ.28556/31.12.2010	Υψηλής Τάσης (ΥΤ): 1,04 Αγροτικής χρήσης ΜΤ: 0,74 Λοιπές χρήσεις ΜΤ: 1,69 Αγροτικής χρήσης ΧΤ: 0,90 Οικιακής χρήσης ΧΤ: 1,95 Λοιπές χρήσεις ΧΤ: 2,49	2011

Έχει σημασία να δούμε ποιες κατηγορίες καταναλωτών επιβαρύνονται από το Τέλος ΑΠΕ. Με βάση την υπουργική απόφαση που υπογράφηκε στις 31-12-2010, το μεγάλο βάρος πέφτει στη χαμηλή τάση (ΧΤ), δηλαδή στους οικιακούς και μικρούς εμπορικούς καταναλωτές.

Κατηγορίες πελατών	Ποσοστιαίος επιμερισμός εσόδων Τέλους ΑΠΕ
Υψηλή Τάση (ΥΤ)	6,32%
Αγροτική χρήση ΜΤ	0,29%
Λοιπές χρήσεις ΜΤ	19,06%
Αγροτική χρήση ΧΤ	1,88%
Οικιακή χρήση ΧΤ	34,83%
Λοιπές χρήσεις ΧΤ	37,61%

Η επισήμανση γίνεται διότι κατά καιρούς ακούγονται ενστάσεις για την επιβολή του Τέλους ΑΠΕ, όχι από αυτούς που πραγματικά το επωμίζονται στο σύνολό του σχεδόν, αλλά από μεγάλους βιομηχανικούς καταναλωτές στην υψηλή και μέση τάση. Σημειωτέον, ότι με βάση την απόφαση 2211/2010 της ΡΑΕ, υπάρχει πλαφόν στο ποσό που πληρώνει ένας μεγάλος καταναλωτής μέσω του τέλους ΑΠΕ. Το πλαφόν αυτό ορίστηκε στις 735.296 €. Ακόμη λοιπόν κι αν αντιστοιχεί Τέλος ΑΠΕ αρκετών εκατομμυρίων σε ένα μεγάλο καταναλωτή, αυτός πληρώνει έως το ποσό που επιβάλλει το πλαφόν, μειώνοντας έτσι σημαντικά την ποσοστιαία συμμετοχή του Τέλους ΑΠΕ στο συνολικό κόστος ενέργειας της επιχείρησης.

Ποιοι παράγοντες επηρεάζουν το Τέλος ΑΠΕ;

Τρεις είναι οι βασικοί παράγοντες:

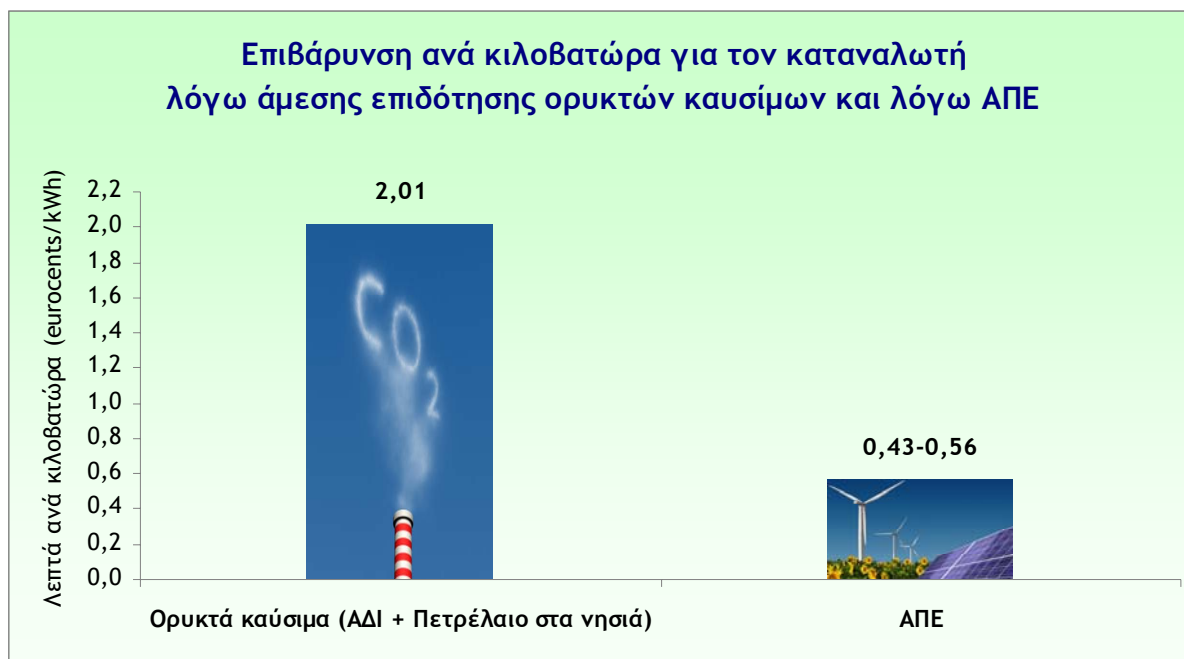
1. Το μείγμα τεχνολογιών ΑΠΕ στο συνολικό ενεργειακό ισοζύγιο
2. Τα τιμολόγια ΑΠΕ (ταρίφες) που καθορίζει το ΥΠΕΚΑ για κάθε τεχνολογία ΑΠΕ, και
3. Η Οριακή Τιμή Συστήματος στο διασυνδεδεμένο σύστημα και το κόστος καυσίμου στα μη διασυνδεδεμένα νησιά (όσο μεγαλύτερη η ΟΤΣ και το κόστος καυσίμου, τόσο μικρότερο το Τέλος ΑΠΕ).

Ο τρόπος αυτός υπολογισμού, δημιουργεί μια σειρά από προβλήματα και στρεβλώσεις. Για παράδειγμα, επειδή η ΟΤΣ είναι χαμηλότερη από το πραγματικό συνολικό κόστος ηλεκτροπαραγωγής και, ακόμα περισσότερο, όταν η ΟΤΣ είναι για διάφορους λόγους χαμηλότερη από όσο θα έπρεπε να είναι αν καθοριζόταν διαφανώς και ανταγωνιστικά, το Τέλος ΑΠΕ μεγεθύνεται τεχνητά, χωρίς η μεγέθυνση αυτή να οφείλεται στις ΑΠΕ (κάτι που συνέβη το 2009 και το 2010). Κάποιες φορές (το 2007 για παράδειγμα), η ΟΤΣ είναι υψηλότερη από τη μέση τιμή απορρόφησης ΑΠΕ, λόγω υψηλού κόστους καυσίμων και στις περιπτώσεις αυτές το Τέλος ΑΠΕ πρέπει να είναι αρνητικό.

Η ΟΤΣ είναι χαμηλότερη από το πραγματικό συνολικό κόστος παραγωγής και εμπορίας ηλεκτρισμού διότι -ανάμεσα στα άλλα- υπάρχουν πολλά στοιχεία κόστους της συμβατικής ηλεκτροπαραγωγής που δεν ενσωματώνονται σε αυτή. Ενδεικτικά, οι παραγωγοί ενέργειας από συμβατικά καύσιμα εκτός ΑΠΕ εισπράττουν στην Ελλάδα μια πληρωμή για Διασφάλιση Επαρκούς Ισχύος (45.000 €/ΜW ετησίως), η οποία είναι επιπλέον των εισπράξεων στην ΟΤΣ. Το πρόσθετο αυτό κόστος δεν

συνυπολογίζεται για τον καθορισμό του Τέλους ΑΠΕ, λες και οι ΑΠΕ δεν συνεισφέρουν στο Σύστημα με ισχύ! Η έξτρα αυτή πληρωμή των συμβατικών μονάδων με τα λεγόμενα **Αποδεικτικά Διαθέσιμης Ισχύος (ΑΔΙ)** ήταν 416 εκατ. € το 2010 και εκτιμάται σε 561 εκατ. € για το 2011 ή ισοδύναμα σε 11,6 €/MWh.

Ομοίως, επειδή στα **μη διασυνδεδεμένα νησιά**, το κόστος παραγωγής είναι σημαντικά υψηλότερο από την τιμή που πληρώνει ο καταναλωτής στα νησιά (λόγω ακριβού κόστους των σταθμών ηλεκτροπαραγωγής με πετρέλαιο), γίνεται επιμερισμός αυτού του επιπλέον κόστους σε όλους τους καταναλωτές ανά την Επικράτεια. Το κόστος αυτό είναι περίπου 500 εκατ. € ετησίως ή ισοδύναμα 8,5 €/MWh.

Με τον τρόπο που γίνεται σήμερα ο υπολογισμός του Τέλους ΑΠΕ, στην ουσία ευνοούνται οι προμηθευτές ενέργειας (πρωτίστως δηλαδή η ΔΕΗ) και επιβαρύνεται αναίτια ο καταναλωτής. Ας δούμε γιατί:

Οι ΑΠΕ υπολογίζονται με μηδενική οικονομική προσφορά στην Ημερήσια Αγορά ηλεκτρικής ενέργειας και επομένως, όταν αυξάνεται η παραγωγή τους δεν χρειάζεται να λειτουργήσουν κάποιες συμβατικές μονάδες, και μάλιστα οι ακριβότερες, προκειμένου να καλυφθεί η ζήτηση ηλεκτρικής ενέργειας. Επειδή η ΟΤΣ υπολογίζεται από την ακριβότερη οικονομική προσφορά θερμικής μονάδας που απαιτείται κατά ώρα για να καλυφθεί η ζήτηση, η αύξηση της παραγωγής ΑΠΕ, μειώνει την ΟΤΣ. Κατ' αυτό τον τρόπο, οι ΑΠΕ εξοικονομούν χρήματα για την αγορά ενέργειας από την Ημερήσια Αγορά για όλους τους προμηθευτές. Όταν όμως μειώνεται η ΟΤΣ, αυξάνεται η διαφορά της μέσης τιμής των ΑΠΕ από την ΟΤΣ και συνεπώς αυξάνεται το τέλος ΑΠΕ, το οποίο όμως δεν επιβαρύνει τους προμηθευτές αλλά εισπράττεται απ' ευθείας από τους καταναλωτές.

Ας δώσουμε ένα αριθμητικό παράδειγμα για να γίνουμε πιο σαφείς. Εκ του νόμου, ο προμηθευτής (η ΔΕΗ δηλαδή) αγοράζει την ενέργεια από ΑΠΕ, όχι στο πραγματικό κόστος της (που καθορίζεται από τις εγγυημένες τιμές για τις ΑΠΕ), αλλά στην ΟΤΣ (ας πούμε στα 60 €/MWh). Αν δεν υπήρχε αυτή η ενέργεια από ΑΠΕ και η ΔΕΗ αγόραζε ενέργεια από συμβατικούς σταθμούς, θα της κόστιζε 80 €/MWh (κόστος προμήθειας). Την ενέργεια αυτή την πουλά τελικά προς 90 €/MWh, κερδίζοντας έτσι όχι 10

αλλά 30 €/MWh. Επειδή τα τιμολόγια της ΔΕΗ ρυθμίζονται από το ΥΠΕΚΑ, η ΔΕΗ δεν μπορεί να πουλά την ενέργεια ΑΠΕ σε χαμηλότερη τιμή, π.χ. στα 70 €/MWh και έτσι δεν μπορεί να περάσει αυτό το όφελος στον καταναλωτή. Εν τω μεταξύ, ο καταναλωτής, όχι μόνο έχει πληρώσει ακριβά την ενέργεια ΑΠΕ που κόστισε φθηνότερα στη ΔΕΗ, αλλά καλείται να καλύψει επιπλέον, μέσω του Τέλους ΑΠΕ, τη διαφορά μεταξύ του κόστους προμήθειας της ενέργειας ΑΠΕ και της ΟΤΣ. Έτσι όμως ουσιαστικά διπλοπληρώνει αυτή την ενέργεια και η ΔΕΗ καρπώνεται όλο το όφελος. Πόσο είναι αυτό; Πολλά εκατομμύρια ετησίως.

Μελέτη του ΕΜΠ (http://www.eletaen.gr/drupal/sites/default/files/meleti_emp.pdf, καθηγητής Π. Κάπρος, Μάρτιος 2011) εκτιμά ότι μέσω του μηχανισμού αυτού, για το 2011, οι ΑΠΕ μειώνουν την ΟΤΣ κατά 9,5 €/MWh και τις πληρωμές των Προμηθευτών στην Ημερήσια Αγορά κατά 734 εκατ. €. Για το 2011, οι συνολικές πληρωμές προς τις μονάδες ΑΠΕ (δηλαδή το σύνολο των feed-in-tariffs επί την παραγόμενη ενέργεια) υπολογίζεται σε 625 εκατ. €. Η διαφορά 734-625=109 εκατ. € που προκύπτει από τη μείωση της ΟΤΣ χάρη στη διείσδυση των ΑΠΕ και την αποπληρωμή των μονάδων ΑΠΕ βάσει εγγυημένης τιμής, είναι ένα καθαρό όφελος που πρέπει να απολαύσει ο καταναλωτής. Με άλλα λόγια, οι ΑΠΕ μειώνουν την τιμή προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας τόσο πολύ, που άνετα μπορούν να χρηματοδοτήσουν την ανάπτυξή τους και επιπλέον να επιδοτήσουν τον καταναλωτή.

Επειδή ο τρόπος υπολογισμού της ΟΤΣ είναι σήμερα στρεβλός, υπερτιμάται εν τέλει το Τέλος ΑΠΕ και επιβαρύνονται άσκοπα οι καταναλωτές. Η μελέτη του ΕΜΠ εκτιμά πως η αναίτια αυτή υπερτίμηση του Τέλους ΑΠΕ κατά την τρέχουσα τριετία κυμαίνεται από 45% έως 51%, ενώ μέχρι το 2020 μπορεί να φθάσει έως και 70% περίπου.

Να σημειωθεί επίσης ότι ο αρμόδιος Διαχειριστής (ΔΕΣΜΗΕ) δεν υπολογίζει μέχρι σήμερα, στην πρόβλεψη που κάνει για την επόμενη ημέρα, την παραγωγή που εισέρχεται στο σύστημα από φωτοβολταϊκά, μικρά υδροηλεκτρικά, βιοαέριο και συμπαραγωγή, με αποτέλεσμα να ανεβαίνει τεχνητά η ΟΤΣ. Αυτό συμβαίνει καθώς, η παραγωγή των ΑΠΕ που δεν προϋπολογίζεται, καλύπτεται (θεωρητικά) από θερμικές μονάδες αυξημένου κόστους, ανεβάζοντας έτσι την ΟΤΣ (η εκτίμηση που έχουν κάνει μελετητές του ΑΠΘ είναι ότι η εν λόγω αύξηση αγγίζει τα 3,4 €/MWh).

Προς επίρρωση των παραπάνω, να αναφέρουμε το παράδειγμα της Γερμανίας, όπου η μεγάλη διείσδυση των φωτοβολταϊκών στο Σύστημα έχει ως αποτέλεσμα να βγαίνουν εκτός οι ακριβές αιχμιακές μονάδες το μεσημέρι (τότε δηλαδή που η παραγωγή των φωτοβολταϊκών είναι η μέγιστη), με αποτέλεσμα να έχει πέσει κατακόρυφα η χρηματιστηριακή τιμή της κιλοβατώρας αιχμής, προσεγγίζοντας την τιμή σε ώρες χαμηλής ζήτησης. Όλα αυτά βέβαια λειτουργούν υπέρ του καταναλωτή.

Ο μηχανισμός του Τέλους ΑΠΕ σχεδιάστηκε αρκετά χρόνια πριν, όταν η συνεισφορά των ΑΠΕ ήταν εξαιρετικά μικρή και τα απαιτούμενα ποσά ασήμαντα. Σήμερα απαιτείται ένας νέος μηχανισμός ενίσχυσης της ηλεκτροπαραγωγής από ΑΠΕ. Οι κανόνες της Ημερήσιας Αγοράς πρέπει να αλλάξουν ριζικά, ιδίως μετά το 2015, γιατί η διαμόρφωση της ΟΤΣ όπως γίνεται σήμερα δεν θα έχει νόημα λόγω της μεγάλης συμμετοχής των ΑΠΕ. Αν διατηρηθούν οι σημερινοί κανόνες, η ΟΤΣ ή θα αποκλίνει συνεχώς από το πραγματικό κόστος της θερμικής ηλεκτροπαραγωγής ή θα πρέπει να καθορίζεται διοικητικά.

Επιπλέον, θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ένας νέος υπεισερχόμενος παράγοντας που δεν είναι άλλος από το κόστος των δικαιωμάτων εκπομπών CO₂, το οποίο από 1-1-2013 θα είναι η βασική αιτία αύξησης του κόστους της ηλεκτροπαραγωγής. Ως γνωστόν, από 1-1-2013 παύει στις χώρες της ΕΕ

η δωρεάν κατανομή δικαιωμάτων εκπομπών CO₂ που ισχύει σήμερα για την ηλεκτροπαραγωγή και συνεπώς, κάθε συμβατική κιλοβατώρα που προέρχεται από ρυπογόνους θερμικούς σταθμούς θα επιβαρύνεται με ένα επιπλέον κόστος.

Από το 2013 και μετά, τα δικαιώματα που δεν κατανέμονται δωρεάν, τίθενται σε πλειστηριασμό. Τα έσοδα από τον πλειστηριασμό δικαιωμάτων κατανέμονται και αποδίδονται σύμφωνα με τις προβλέψεις της παραγράφου 9 του άρθρου 30 του Ν. 3889/2010 (Α' 182). Τουλάχιστον 50% των εσόδων που προέρχονται από τον πλειστηριασμό των δικαιωμάτων πρέπει να χρησιμοποιούνται για την ανάπτυξη των ΑΠΕ και την εφαρμογή μέτρων που συμβάλλουν στη μετάβαση προς μια ασφαλή και βιώσιμη οικονομία χαμηλών εκπομπών άνθρακα (ΚΥΑ Αριθμ. Η.Π. 57495/2959/Ε103, ΦΕΚ 2030Β/29-12-2010).

Δεδομένων των αποφάσεων αυτών σε εθνικό και κοινοτικό επίπεδο, προκαλεί τουλάχιστον έκπληξη το γεγονός ότι ο ΔΕΣΜΗΕ υπολογίζει το απαιτούμενο Τέλος ΑΠΕ για την περίοδο 2013-2014 θεωρώντας μηδενικό έσοδο από τα δικαιώματα εκπομπών! Με βάση τις μελέτες και εκτιμήσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η μέση τιμή των δικαιωμάτων εκπομπών CO₂ το 2015 θα είναι 19,9 €/τόνο CO₂, ενώ ακόμη κι αν άλλες πολιτικές δράσουν εν τέλει ανταγωνιστικά προς την Οδηγία για την εμπορία εκπομπών (ETS), η μέση τιμή των δικαιωμάτων εκπομπών CO₂ το 2015 θα διαμορφωθεί στα 15,1 €/τόνο CO₂. Αυτό, πολύ απλά σημαίνει ότι, σε κάθε περίπτωση, θα υπάρχουν διαθέσιμα για ενίσχυση των ΑΠΕ περί τα 300-395 εκατ. € το 2013 και 285-375 εκατ. € το 2014.

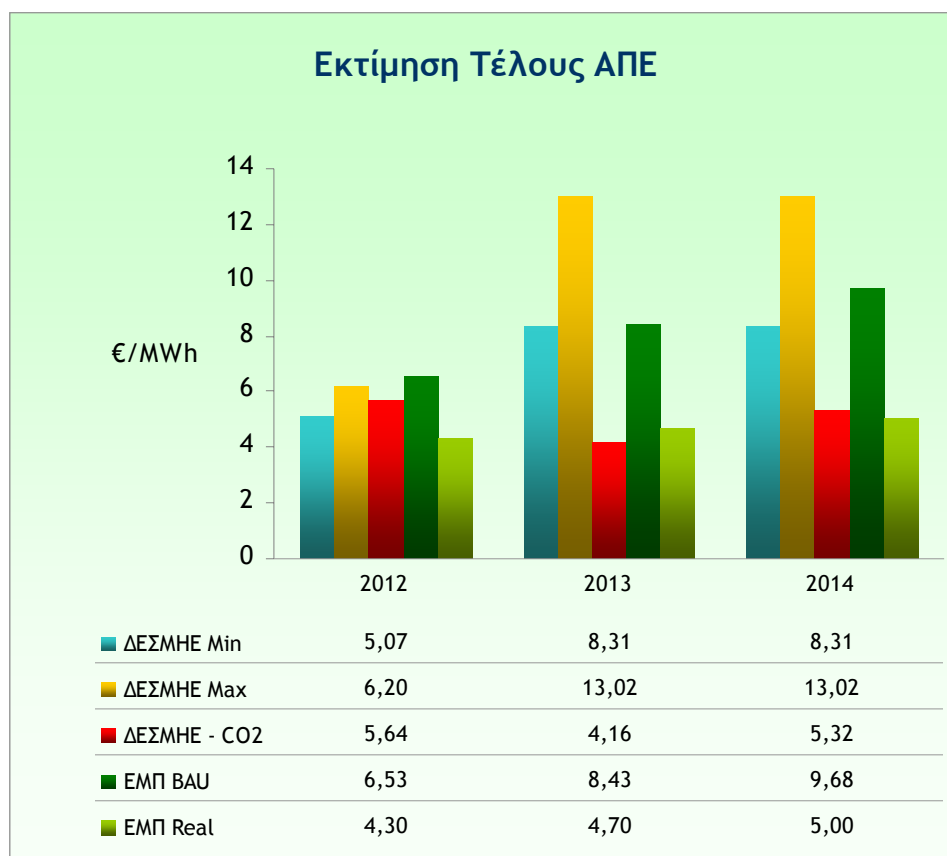
Επειδή οι στρεβλώσεις δεν έχουν τελειωμό, ας δούμε και μια ακόμη παράμετρο που επηρεάζει το μέσο κόστος ηλεκτροπαραγωγής. Μέχρι σήμερα, η ΔΕΗ χρησιμοποιούσε το λιγνίτη δωρεάν. Ο λεγόμενος 'εθνικός πόρος' δεν είχε άλλο κόστος παρά μόνο το κόστος της εξόρυξης και επεξεργασίας του. Η δικαιολογία ήταν πως η ΔΕΗ είναι μια δημόσια επιχείρηση και, επομένως, απολαμβάνοντας δωρεάν πρόσβαση στο λιγνίτη, μπορεί να πουλά φθηνή ενέργεια στους καταναλωτές. Έτσι, εν ονόματι του δημοσίου συμφέροντος, ένας επενδυτής στο New Jersey για παράδειγμα, που διέθετε μετοχές της ΔΕΗ, είχε δωρεάν πρόσβαση στον 'εθνικό πόρο', ενώ ο μη προνομιούχος καταναλωτής στην Ελλάδα (ο οποίος βέβαια δεν συμμετέχει στα κέρδη της επιχείρησης) καλούνταν να πληρώσει το κόστος για την εξαγορά δικαιωμάτων ρύπανσης επειδή η ΔΕΗ συνεχίζει να καίει λιγνίτη. Ευτυχώς, ο παραλογισμός αυτός αρχίζει να αμφισβητείται, αφού η Ευρωπαϊκή Επιτροπή απαίτησε, ορθά, να υπάρχει ένα κόστος πρόσβασης στον λιγνίτη. Τον Αύγουστο του 2006, ο φόρος για τον λιγνίτη καθορίστηκε με το νόμο 3483/2006 στα 0,3 €/GJ (περίπου 1,5 € τον τόνο), ποσό που μεταφράζεται σε επιβάρυνση περίπου 0,3 λεπτά ανά παραγόμενη κιλοβατώρα, ποσό σχεδόν ασήμαντο, αλλά συμβολικά ισχυρό. Πριν όμως στεγνώσει το μελάνι στο φύλλο της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως όπου τυπώθηκε ο εν λόγω νόμος, η κυβέρνηση απάλλαξε τελικά το λιγνίτη από τον φόρο αυτό, θέλοντας στην ουσία να απαλλάξει τη ΔΕΗ από επιβάρυνση 105 εκατ. ευρώ ετησίως, αλλά και τους επίδοξους μνηστήρες των λιγνιτικών κοιτασμάτων της Βεύης από μία επιβάρυνση που θα έκανε λιγότερο ελκυστική τη μελλοντική επένδυσή τους. Και να σκεφτεί κανείς ότι η φορολόγηση του λιγνίτη με βάση το νόμο 3483/2006 ήταν σχετικά ασήμαντη, αφού δεν περιλάμβανε το λεγόμενο 'εξωτερικό' κόστος, δεν ενσωμάτωνε δηλαδή τις περιβαλλοντικές βλάβες και τις κοινωνικές επιπτώσεις που συνεπάγεται η καύση του λιγνίτη.

Στα σενάρια υπολογισμού του Τέλους ΑΠΕ που παραθέτουμε παρακάτω, εκτός από δύο σενάρια του ΔΕΣΜΗΕ (σενάρια ΔΕΣΜΗΕ min και ΔΕΣΜΗΕ max) έχουμε προσθέσει και ένα σενάριο που βασίζεται στις εκτιμήσεις του ΔΕΣΜΗΕ (ένα ενδιάμεσο σενάριο μεταξύ αισιόδοξης και απαισιόδοξης πρόβλεψης), συνυπολογίζοντας όμως και τα έσοδα από τη δημοπράτηση δικαιωμάτων εκπομπών

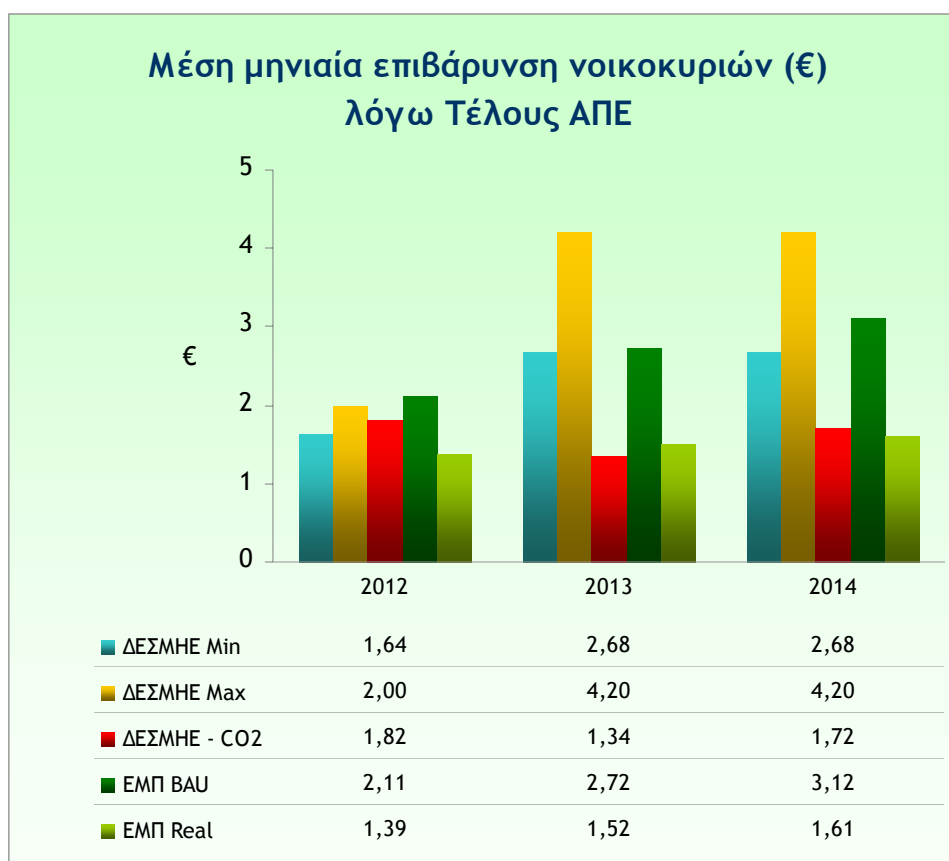
CO₂ το 2013 και 2014 (σενάριο ΔΕΣΜΗΕ-CO₂). Παραθέτουμε ακόμη και δύο σενάρια του ΕΜΠ, ένα με βάση το στρεβλό τρόπο υπολογισμού του Τέλους ΑΠΕ που ισχύει σήμερα (σενάριο ΕΜΠ ΒΑU) και ένα διορθωμένο που λαμβάνει υπόψη ένα ορθότερο τρόπο υπολογισμού της ΟΤΣ και το κόστος των δικαιωμάτων εκπομπών CO₂ (σενάριο ΕΜΠ Real).

Τα σενάρια βασίστηκαν στην υπόθεση ότι οι ΑΠΕ θα διεισδύσουν ως το 2014 όπως προβλέπει η σχετική υπουργική απόφαση 19598/2010, “Απόφαση για την επιδιωκόμενη αναλογία εγκατεστημένης ισχύος και την κατανομή της στο χρόνο μεταξύ των διαφόρων τεχνολογιών Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας”, ΦΕΚ 1630B/11-10-2010, η οποία για το τέλος του 2014 προβλέπει την εγκατάσταση 4.000 MW αιολικών, 1.500 MW φωτοβολταϊκών, 300 MW μικρών υδροηλεκτρικών, 200 MW βιομάζας, 120 MW ηλιοθερμικών και 20 MW γεωθερμίας.

Όπως φαίνεται, στην ουσία, οι ΑΠΕ επιβαρύνουν το μέσο νοικοκυριό με 1,5 € το μήνα περίπου, ποσό σημαντικά μικρότερο από όσα πληρώνει εμμέσως ο καταναλωτής για την επιδότηση των ορυκτών καυσίμων και το οποίο μάλιστα υπό συνθήκες θα μπορούσε να το μειώσει ακόμα περισσότερο ή και να το αποφύγει, αν άλλαζε ριζικά ο τρόπος με τον οποίο χρηματοδοτούνται σήμερα οι ΑΠΕ, όπως προτείνουμε στη συνέχεια.

Από το παραπάνω διάγραμμα προκύπτει ότι η πραγματική επιβάρυνση λόγω των ΑΠΕ (ΕΜΠ Real) είναι πολύ κοντά στο σενάριο του ΔΕΣΜΗΕ αν αξιοποιηθεί και το κόστος CO₂.

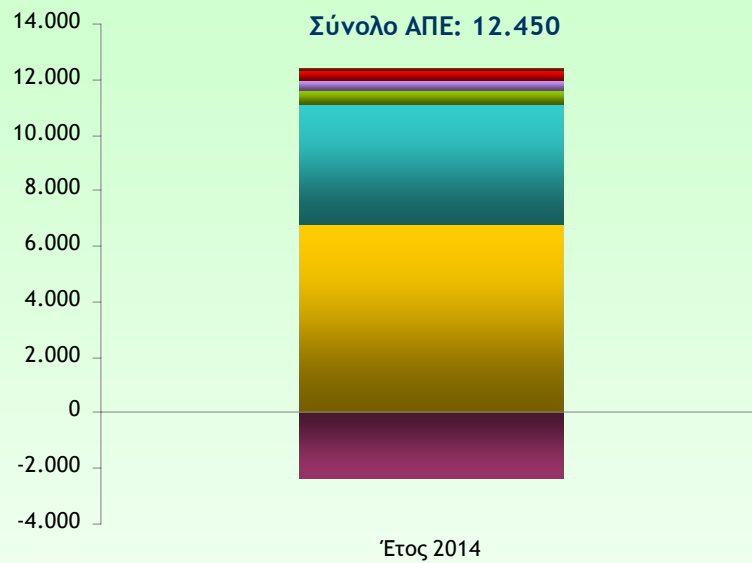
Τι “αγοράζει” ο καταναλωτής με 1,5 ευρώ το μήνα;

Το μέσο νοικοκυριό θα κληθεί την τριετία 2012-2014 να καταβάλλει περίπου 1,5 ευρώ κάθε μήνα για να στηρίξει την ανάπτυξη των ΑΠΕ. Με αυτό το 1,5 €, δεν “αγοράζει” απλώς καθαρή ενέργεια για να καλύψει τις ανάγκες του. Διασφαλίζει παράλληλα καθαρό περιβάλλον, ενεργειακή ασφάλεια και κυρίως χιλιάδες θέσεις εργασίας, αφού οι ΑΠΕ συνεισφέρουν σημαντικά περισσότερο στη δημιουργία θέσεων εργασίας απ’ ότι οι συμβατικές τεχνολογίες ηλεκτροπαραγωγής.

Τα παρακάτω διαγράμματα δείχνουν τις θέσεις εργασίας που προσφέρουν οι ΑΠΕ ως το 2014, συνυπολογίζοντας και τις απώλειες θέσεων εργασίας σε συμβατικές μονάδες ηλεκτροπαραγωγής. Εκτός από τις άμεσες θέσεις εργασίας που δημιουργούνται στις ΑΠΕ, διασφαλίζονται εμμέσως και άλλες θέσεις εργασίας στην ευρύτερη οικονομία, λόγω τόνωσης της κατανάλωσης.

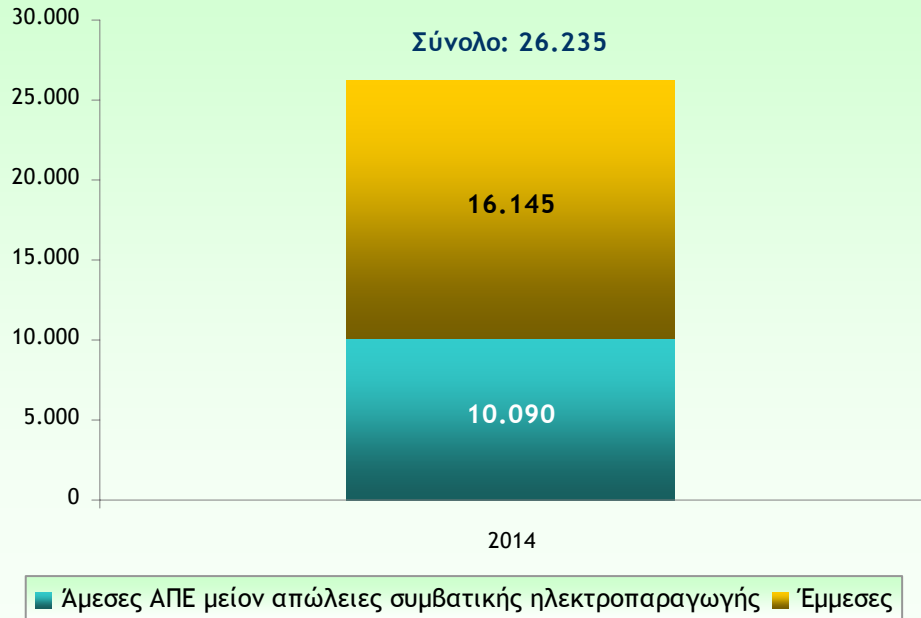
Ισοδύναμες θέσεις πλήρους απασχόλησης στις ΑΠΕ το 2014 με βάση το Εθνικό Σχέδιο Δράσης

■ Γεωθερμία	100
■ Ηλιοθερμικά	360
■ Μικρά υδροηλεκτρικά	400
■ Βιομάζα	480
■ Αιολικά	4.310
■ Φωτοβολταϊκά	6.800
■ Συμβατική παραγωγή	-2.360

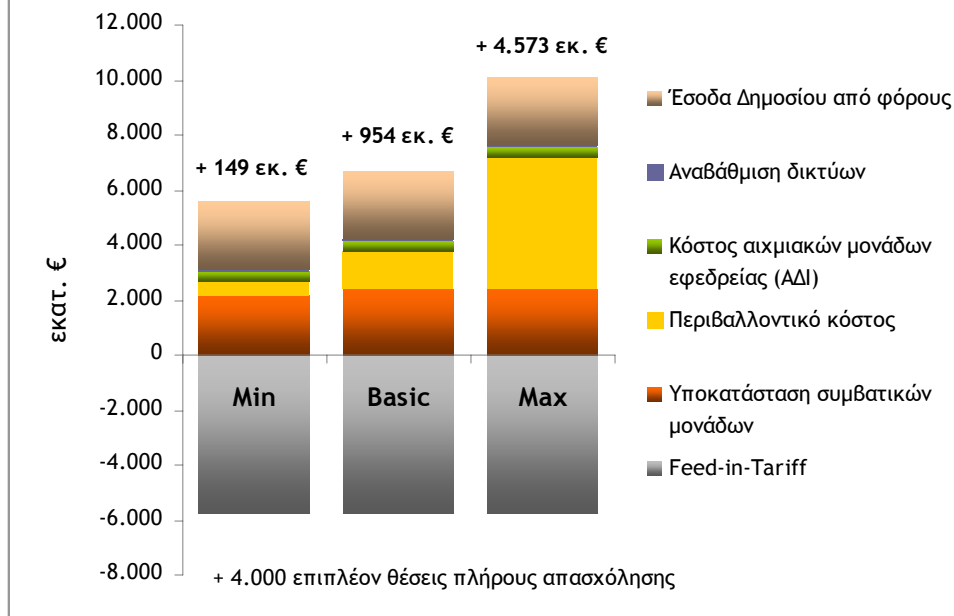

Συνολική συνεισφορά ΑΠΕ στις θέσεις πλήρους απασχόλησης το 2014 με βάση το Εθνικό Σχέδιο Δράσης

Ειδικά για την περίπτωση των φωτοβολταϊκών, όπως επισημαίνει και σχετική πρόσφατη έκθεση της Greenpeace (Ιούλιος 2011), ο κοινωνικός εσωτερικός βαθμός απόδοσης (**Social Return on Investment - SROI**) για τα φωτοβολταϊκά είναι 1,15 για το βασικό σενάριο που εξέτασε (και αντιστοίχως 1,03 για το απαισιόδοξο σενάριο και 1,85 για το πιο αισιόδοξο). Με άλλα λόγια, για κάθε ευρώ που επενδύουμε στα φωτοβολταϊκά, η κοινωνία παίρνει πίσω τουλάχιστον 1,15 ευρώ (έχοντας οφέλη από αποφυγή δημιουργίας νέων συμβατικών υποδομών, από αποφυγή κόστους ρύπανσης, από δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, κ.λπ). Όσο περισσότερα λοιπόν επενδύουμε στα φωτοβολταϊκά, τόσο καλύτερα για την αναπτυξιακή προοπτική της χώρας. Ένα αντίστοιχο συμπέρασμα ισχύει και για τις άλλες τεχνολογίες ΑΠΕ.

Οφέλη από την ανάπτυξη των φωτοβολταϊκών (2009-2020)

Αποτίμηση του κοινωνικού οφέλους από την ανάπτυξη των φωτοβολταϊκών - Greenpeace, Ιούλιος 2011
http://www.greenpeace.org/greece/Global/greece/report/2011/GP_PV_benefits_july2011.pdf

Εν κατακλείδι

Το σημερινό σύστημα υπολογισμού του Τέλους ΑΠΕ είναι ξεπερασμένο, στρεβλό και άδικο για τους καταναλωτές. Αποκρύβει τα πραγματικά κόστη της ηλεκτροπαραγωγής, ευνοεί τις συμβατικές ρυπογόνες μονάδες, αποφέρει κέρδη στους προμηθευτές σε βάρος των καταναλωτών, και συκοφαντεί, εν τέλει, χωρίς λόγο τις ΑΠΕ.